

Sådan vil Dansk Folkeparti styrke erhvervs- og ungdomsuddannelserne

3. september 2013

Sådan vil Dansk Folkeparti styrke erhvervs- og ungdomsuddannelserne

Dansk Folkeparti vil styrke de erhvervsrettede uddannelser. De skal fremover være kernen i vort uddannelsessystem og det foretrukne uddannelsesvalg for unge mennesker, fordi det er det bedste værn mod ungdomsarbejdsløshed, og fordi det fremtidssikrer vores velfærd. I dag er den teoretiske vej det populære og prestigefyldte valg for unge, hvilket om få år vil føre til, at der i 2020 vil mangle 37.000 faglærte.¹ Det er i vore øjne på høje tid at træffe de rigtige politiske beslutninger, hvis Danmark i fremtiden fortsat skal være et rigt og produktivt land. Derfor lægger vi op til en strukturændring, der skal gøre det lettere for eleverne, skolerne og forældrene at få et overblik over mulighederne, og samtidig tilskynde eleverne til at søge mod erhvervsuddannelser og erhvervsgymnasiale uddannelser med hovedvægten på handel, teknik, sundhed og velfærd m.m. Samtidig skal de erhvervsrettede uddannelsesinstitutioner i endnu højere grad indrette sig efter virksomhedernes og arbejdsmarkedsorganisationernes ønsker, så det er markedet, der afgør de erhvervsrettede uddannelsers indhold og ikke omvendt. Det overordnede mål er at få så mange som muligt over på erhvervsrettede uddannelser.

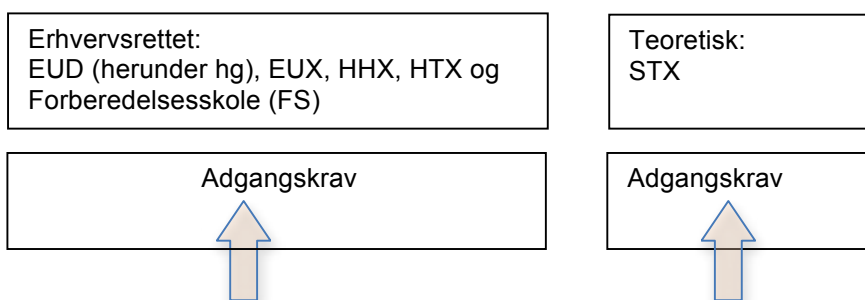
Dansk Folkeparti foreslår følgende:

- To indgange til ungdomsuddannelserne
- Adgangskrav og optagelsessamtaler
- Markant færre på det almene gymnasium (STX)
- Ingen lukkede døre i uddannelsessystemet
- Ny Mesterlære og egu fortsætter
- Målrettet vejledning til alle i grundskolen

To indgange

Står det til Dansk Folkeparti, skal der kun være to indgange til en ungdomsuddannelse for en grundskoleelev: En erhvervsrettet og en teoretisk. Målet er at have langt færre på det almene gymnasium og mange flere på de øvrige ungdomsuddannelser. Det almene gymnasium skal være forbeholdt den unge, som ser den lige akademiske vej foran sig med hurtig overgang til universitetet og med en kandidat- eller ph.d.-grad som slutmål. Nøgleordene er kontante krav og forenkling. Målet skal være, at 2/3 af grundskoleeleverne fremover vil indskrive sig på den erhvervsrettede og 1/3 på den teoretiske indgang. Se fig. 1.

Fig. 1

Baggrund

Det er ikke let at have styr på de danske ungdomsuddannelser. Alene på erhvervsuddannelserne er der 12 hovedindgange med 109 forskellige uddannelser (herunder 326 trin og specialer) og tilhørende skole- og virksomhedspraktik. Derudover kan man vælge mellem fire forskellige gymnasieformer. Der er ikke noget at sige til, at mange tager det lette valg: at søge ind på det almene gymnasium (STX). Det kender man, det har prestige, og det udskyder valget i tre år. Man er i trygge rammer. Både unge og forældre håber så, at man har fundet ud af, hvad man vil efter de tre år.

Derfor søger 74 % af alle unge efter 10. klasse i dag ind på gymnasierne, og af disse søger 65 % mod STX.² Kun 7 % af forældrene anbefaler deres børn at tage en erhvervsuddannelse, mens 70 % anbefaler en gymnasial uddannelse,³ selvom op mod halvdelen af forældrene ikke har viden nok om uddannelserne⁴. Det er også bemærkelsesværdigt, at kun 7 % af folkeskolelærerne anbefaler eleverne at tage en erhvervsuddannelse.⁵

40 % af danske virksomheder har de seneste år haft svært ved at finde kvalificerede elever og lærlinge på trods af krisen. Samtidig svarer 87 % af virksomhederne, at de forventer stigende krav til faglærte i de kommende år.⁶

Hvert år bruger Danmark 6 mia. kr. på unges omvalg, frafald og afbrudte uddannelser.⁷ Der er altså mange penge at spare ved at mindske dette.

Vi må af den grund fra lovgivers side træffe nogle valg af hensyn til de unges fremtidige beskæftigelsesmuligheder, til samfundsøkonomien og til erhvervslivet.

Teoretisk indgang: Skærpede optagelseskrav til STX

Dansk Folkeparti vil have markant færre på det almene gymnasium, som i højere grad end i dag skal være målrettet mod universitetet. Da de unge i stigende grad søger mod STX, der i sig selv ikke øger muligheden for at få sig et arbejde, må vi standse tilstrømningen ved at hæve adgangskravene, der i dag nærmest er ikke-eksisterende.

Man kan styre tilgangen på flere måder. Enten ved at lave regulære kvoter for STX-optag, optagelsesprøver eller ved hjælp af karaktergennemsnit fra folkeskolens 9. eller 10. klasseprøver. Det enkleste ville være ved hjælp af et karaktergennemsnit, der tilpasses, så der maksimalt bliver adgang til STX for en tredjedel af grundskoleeleverne. Det faglige niveau skal samtidig løftes på STX, så eleverne gennemfører fag på højere niveau og dermed får bedre kompetencer end i dag, hvilket vil underbygge kravet om, at eleven skal have særdeles gode teoretiske kompetencer for at begynde på det almene gymnasium.

Erhvervsrettet indgang

Op imod 33 % af HTX- og HHX-eleverne og 10 % af STX- og hf-eleverne tager efterfølgende en erhvervsuddannelse. Denne dobbeltuddannelse koster 1,7 mia. kr. årligt.⁸ Der er altså gode grunde til at forenkle adgangen til ungdomsuddannelserne.

Dansk Folkeparti ønsker et grundforløb, der varer ½ år for alle, hvorefter man vælger en specifik erhvervsrettet uddannelse. Grundforløbet kan sagtens tones, så eleverne fordeles efter interesse fx gymnasial, EUD og afklaret eller uafklaret. Afklarede elever kan begynde direkte på EUD, HHX, HTX, EUX og Forberedelsesskole. Grundforløbet skal indeholde fællesfag med praksisnær didaktik og pædagogik, der er særegen for den erhvervsrettede retning. Fællesfagene kunne f.eks. være iværksætteri, markedsforståelse, økonomi, innovation, teknik, IT og lignende. Derudover skal der være omfattende vejledning og oprettelse af ungdomsmiljøer til at fastholde de unge.

Elever, som er afklaret i deres erhvervsuddannelsesvalg og gerne vil i gang med den praktiske del af uddannelsen, skal have mulighed for at gennemføre grundforløbet hurtigere end de elever, der har brug for at afprøve forskellige fag, inden de vælger blandt de 109 erhvervsuddannelser. Det kunne fx være elever, der har udsigt til at indgå en uddannelsesaftale efter grundforløbet.

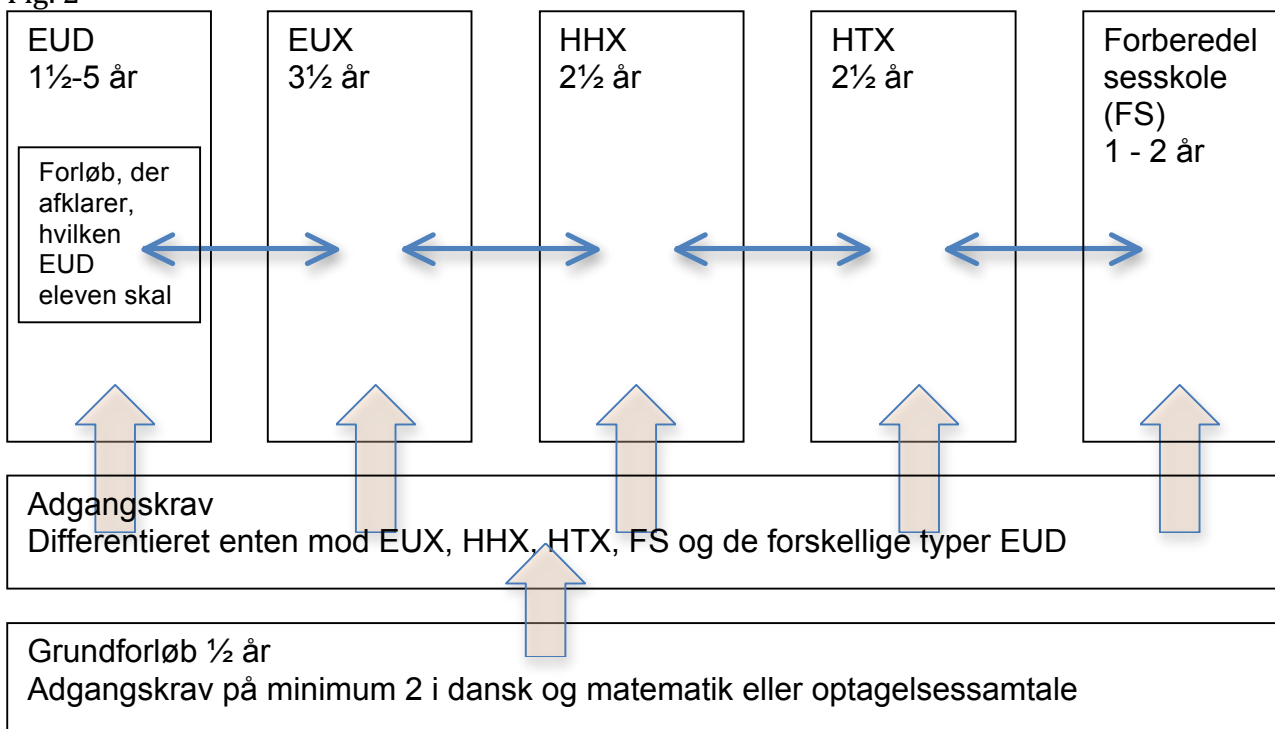
Som minimum forventer vi, at eleverne har bestået dansk og matematik med karakteren 2 forud for optagelse på grundforløbet. Dog kan elever optages efter optagelsessamtale, hvis den viser, de vil kunne klare grundforløbet, og de under grundforløbet opnår karakteren to i dansk og matematik. For at gøre optagelsen ensartet skal der udarbejdes nationale standarder, og erhvervsskolerne skal forpligtes til at optage elever, der gennemfører uddannelsen på normeret tid for at undgå, at der bliver spekuleret i taxametertilskud.

Elever, der har bestået en uddannelsesaftale med en virksomhed, kan optages, selvom de ikke har bestået dansk eller matematik. Det skal også gælde for elever, der har valgt mesterlære, hvor grundforløbet erstattes af praktik i en virksomhed.

Ønsker man et gymnasialt forløb på HHX og HTX, sker optagelse her på baggrund af yderligere adgangskrav. HHX og HTX skal fortsat have et studieforbereende sigte. EUX skal fortsat være en erhvervsuddannelse, hvor eleven samtidig opnår studiekompetence. EUX bør være en mulighed på alle erhvervsuddannelser. For uafklarede elever tilbydes der adgang til en 1-2-årig forberedelsesskole med fag på B- og C-niveau som et alternativ til erhvervsrettede uddannelser og det almene gymnasium og med efterfølgende mulighed for gymnasial opkvalificering. Forberedelsesskolen skal give adgang til visse professionsuddannelser, hvor det skønnes, at en studentereksamen ikke er nødvendig.

Herunder figur 2, der viser den erhvervsrettede indgang.

Fig. 2

Der skal være fuld fleksibilitet, så man kan skifte over på de enkelte grene med krav om opkvalificering, hvis det er nødvendigt. Fx skal en elev, der er begyndt på en erhvervsuddannelse, kunne skifte til HTX, hvis han opkvalificerer sig til det, han måtte mangle. Det skal også være muligt at kunne skifte fra det almene gymnasium til en af grenene i det erhvervsrettede spor og omvendt. Adgangskrav og relevante fag skal dog fortsat opfyldes.

Erhvervsskolerne skal fortsat kunne tilbyde uddannelser til unge under 30 år, der får et uddannelsespålæg, med mulighed for merit ved relevant erhvervs erfaring og uddannelseskvalifikationer. For den gruppe gælder samme optagelseskrav som for andre elever. De skal have bestået dansk og matematik eller igennem en optagelsesprøve. For elever med mindst to års erhvervs erfaring er der mulighed for at gennemføre den grundlæggende voksenuddannelse (GVU)⁹. Ord- og talblinde skal fortsat have støtte og hjælp til at gennemføre deres uddannelse.

De elever, der efter 9. klasse ikke har de nødvendige kvalifikationer eller som vil opkvalificere sig til en ungdomsuddannelse, må tage en 10. klasse, tage på efterskole, STU, TAMU eller produktionsskole. Produktionsskoler skal kunne optage elever i op til 2 år. Disse skoler hjælper i dag mange unge med at kvalificere sig til en ungdomsuddannelse, og Dansk Folkeparti vil til stadighed bevare og udvikle disse tilbud. Skolerne skal fortsat være en kommunal opgave.

Erhvervsskolerne skal servicere virksomhederne

Erhvervsskolerne skal have frihed til at skræddersy erhvervsuddannelserne, så de passer til virksomhederne. I Schweiz og Tyskland har man fx både vekslende skole og virksomhedspraktik i blokke og skoleforløb 1-2 dage om ugen efterfulgt 3-4 dage i virksomheden, afhængig af branche og virksomhedernes efterspørgsel. Det må være op til

erhvervsskolerne at aftale dette gennem de erhvervsfaglige råd og i et nært samarbejde med arbejdsmarkedets parter i områderne.

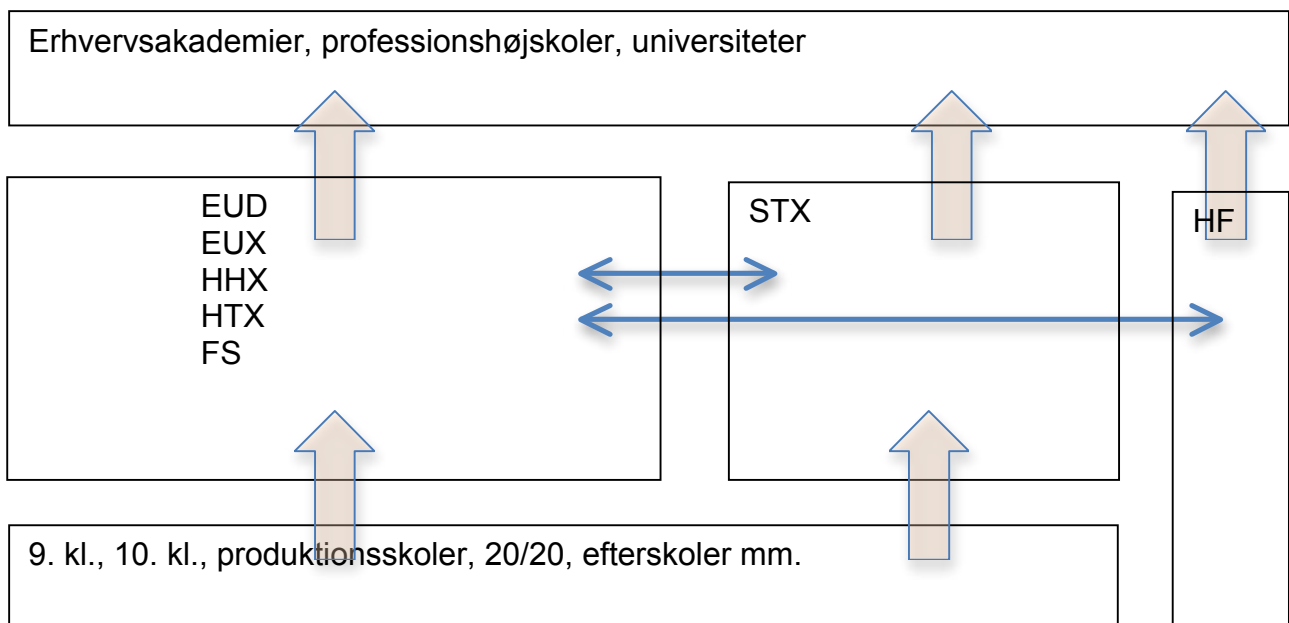
Ingen lukkede døre i uddannelsessystemet

En af de store svagheder ved de danske erhvervsuddannelser er, at de ikke alle giver mulighed for videreuddannelse. Målet må være, at der altid er mulighed for at kunne videreudanne sig, så det i praksis er sådan, at en elev, der er begyndt på en erhvervsuddannelse, skal kunne ende på universitetet, hvis hans evner og lyster fører ham den vej. Merit og fleksibilitet skal være nøgleordene. Desuden skal erhvervsrettede kompetencer i højere grad anerkendes som adgangsgivende til universiteterne.

De videregående uddannelser skal derfor blive bedre til at anerkende de faglige kompetencer, som faglærte har opnået gennem en erhvervsuddannelse. De faglige fag i erhvervsuddannelserne skal kunne omskrives til gymnasiefag og give merit på de videregående uddannelser.

Til hver af de 109 erhvervsuddannelser skal der laves en beskrivelse af mulighederne for videreuddannelse, herunder krav til supplerende fag. Elever og forældre skal i grundskolen kunne se, at både en erhvervsuddannelse og en gymnasieuddannelse kan føre til fx en ingeniøruddannelse. Se fig. 3.

Fig. 3

Som det fremgår, vil Dansk Folkeparti bevare Højere Forberedelseseksamen (hf), men kun som et tilbud målrettet voksne og ikke grundskolens afgangselever.

Professionshøjskoler

Det kan også blive nødvendigt at se på professionshøjskolernes uddannelser, der for nogle vedkommende med held kunne blive omlagt til en mere praktisk orienteret uddannelse og endda til en regulær erhvervsuddannelse med virksomhedspraktik. Man kunne fx omdanne pædagoguddannelsen til en erhvervspædagoguddannelse, som man kender det fra Schweiz, hvor børnehaver mm. ansætter elever i lære som pædagoger.

Ny Mesterlære og egu

Dansk Folkeparti ønsker fortsat at give mulighed for at fuldføre en erhvervsuddannelse i mesterlære, sådan som man kender det med Ny Mesterlære, og de mere målrettede praksisorienterede egu-forløb. Det er glimrende uddannelsesmuligheder for unge, der er skoletrætte, eller som af den ene eller anden har svært ved at leve op til adgangskravene til en ungdomsuddannelse. Det skal også være muligt i særlige tilfælde allerede efter ottende klasse at kunne skrive kontrakt med en virksomhed om en læreplads.

Målrettet vejledning i grundskolen

I aftalen om folkeskolen blev det besluttet at styrke vejledningen af eleverne for at ruste dem til at kunne træffe de rigtige uddannelsesvalg. Det er af afgørende vigtighed, at erhvervsuddannelserne får en fremtrædende plads i vejledningen af alle elever allerede fra syvende klasse. Det er ganske enkelt forstemmende, at kun 7 % af folkeskolelærerne anbefaler eleverne at tage en erhvervsuddannelse. Derfor skal folkeskolerne og erhvervsskolerne forpligte hinanden på at styrke vejledningen. Kommunerne skal have ansvaret for denne opgave, og der skal måles på det årligt.

Kontakt: Alex Ahrendtsen, undervisningsordfører, tlf. 6179 4847

---

¹ <http://agenda.dk/2013/08/unge-fravaelger-eud/>

² [http://uvm.dk/Service/Statistik/Statistik-om-folkeskolen-og-frie-skoler/Statistik-om-elever-i-folkeskolen-og-frie-skoler/Statistik-over-tilmelding-til-ungdomsuddannelserne-for-9,-d,-og-10,-d,-klasse-\(FTU\)](http://uvm.dk/Service/Statistik/Statistik-om-folkeskolen-og-frie-skoler/Statistik-om-elever-i-folkeskolen-og-frie-skoler/Statistik-over-tilmelding-til-ungdomsuddannelserne-for-9,-d,-og-10,-d,-klasse-(FTU))

³ Momentum, 2012

⁴ http://www.uvm.dk/Uddannelser-og-dagtilbud/Vejledning/Fakta-om-vejledning/~media/UVM/Filer/Udd/Vejl/PDF08/Publikationer/undersogelse_af_foraeldre_og_vejl.ashx

⁵ <http://www.vejlederen.org/j/index.php/nyheder-18/303-agendafa-anbefaler-erhvervsuddannelserne-uddannelsesvejledningen-retter-sig-i-hojere-grad-mod-de-boglige-fag-end-mod-erhvervsuddannelserne>

⁶ Indsigt, Juni 2012

⁷ AE-rådet og DI, 2013

⁸ <http://dea.nu/nyhed/Unges-dobbeltuddannelse-koster-milliarder>

⁹ http://www.ug.dk/flereomraader/maalgrupper/efteruddannelse/grunduddannelse_for_voksne_gvu.aspx